

**Protokół z VIII posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich
Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
Warszawa, 9 września 2009 r.**

Część wstępna

W dniu 9 września 2009 r. w Warszawie odbyło się VIII posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zwanego dalej „Zespołem”. Lista obecności w załączeniu.

Posiedzenie Zespołu otworzył przedstawiciel mniejszości romskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Pan Roman Chojnacki, który poprowadził również dalszą część spotkania.

Członkowie Zespołu uzgodnili zmiany w porządku obrad. Wobec napiętego porządku obrad, zaproponowano, aby punkt dotyczący przedstawienia informacji na temat pozyskiwania i wydatkowania zwiększonej części oświatowej subwencji ogólnej dla szkół z tytułu podejmowania dodatkowych zadań dla uczniów pochodzenia romskiego w latach 2008-2009 przełożyć na kolejne planowane posiedzenie. Wniosek został przyjęty.

Porządek obrad

1. Zatwierdzenie protokołu z VII posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich.
2. Harmonogram pracy Zespołu do Spraw Romskich w 2010 r.
3. Omówienie kwestii związanych z wprowadzeniem przedstawiciela społeczności romskiej jako obserwatora do Komisji Oceny Projektów powołanej w ramach wdrażania Poddziałania 1.3.1 – *Projekty na rzecz społeczności romskiej* Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
4. Sprawy bieżące.
 - Omówienie konsultacji w sprawie wniosku o odwołanie Pana Romana Chojnackiego z funkcji przedstawiciela mniejszości romskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.
 - Omówienie organizacji uroczystości związanych z odsłonięciem pomnika w Nowodworach (gmina Ułęż) poświęconego pamięci Romów zamordowanych przez Niemców w 1944 r. oraz konferencji/sympozjum poświęconego upamiętnianiu i upowszechnianiu wiedzy o Zagładzie Romów w trakcie II wojny światowej.

Ad 1.

Pan Roman Chojnacki zwrócił się do członków Zespołu z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do protokołu z VII posiedzenia Zespołu. Wobec braku uwag, protokół został przyjęty.

Ad 2.

Pan Dobiesław Rzemieniewski przedstawił projekt harmonogramu pracy Zespołu do Spraw Romskich na rok 2010 (w załączeniu). W harmonogramie przewidziano organizację 4 posiedzeń Zespołu, z zastrzeżeniem, że w razie potrzeby w przyszłym roku odbędzie się więcej spotkań.

Zdaniem Pani Wiesławy Kostrzewy-Zorbas w planie prac Zespołu na rok 2010 należałoby uwzględnić problematykę antydyskryminacyjną w szerszym zakresie. Zaproponowała dodanie kwestii związanych z trendami polityki antydyskryminacyjnej w Unii Europejskiej.

Pan Stanisław Stankiewicz zauważył, że działalność Zespołu w kolejnych latach powinna przyjąć czynną formę, a nie sprowadzać się wyłącznie do biernego omawiania problemów.

Pan Roman Chojnacki poinformował zebranych, że jeden z punktów harmonogramu, dotyczący perspektyw nauczania języka romskiego w szkołach publicznych, był szeroko omawiany w gronie strony romskiej Zespołu. W jego opinii, punkt ten budzi swoiste kontrowersje z uwagi na romską tradycję i powinien zostać usunięty z projektu wspomnianego dokumentu. Jego zdanie poparła pani Ewa Krzyżanowska.

Pani Sylwia Maroń zauważyła, że samo poruszenie tematu nauczania języka romskiego w szkołach może być twórcze. Dodała, że rozmowy w tym zakresie nie będą skutkowały automatycznym rozszerzeniem programów nauczania o język romski.

Pan Dobiesław Rzemieniewski zwrócił uwagę, że w wielu krajach europejskich nauczanie języka romskiego prowadzone jest w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży pochodzenia romskiego. Ponadto, organizacje międzynarodowe, monitorujące realizację polityki państwa polskiego wobec Romów, zwracają uwagę, że w polskim systemie edukacji brakuje stosownych programów nauczania języka romskiego. Podkreślił, że ewentualne wprowadzenie w przyszłości nauki języka romskiego do szkół wymagałoby poparcia społeczności romskiej w Polsce. Mając powyższe na uwadze, zaproponował, aby kwestię tę poddać dyskusji i nie usuwać wspomnianego punktu z harmonogramu.

Pan Janusz Kopacz potwierdził, że nauczanie języka romskiego, jako elementu nauczania historii i kultury Romów, jest praktykowane w Szwecji.

Pan Dobiesław Rzemieniewski zaproponował, aby w projekcie harmonogramu dodać w pierwszym planowanym posiedzeniu punkt 2. poświęcony kwestiom subwencji.

Pani Sylwia Maroń zaproponowała, aby w projekcie harmonogramu uwzględniono odrębne spotkanie poświęcone pozyskiwaniu i wydatkowaniu zwiększonej części oświatowej subwencji ogólnej dla szkół z tytułu podejmowania dodatkowych zadań dla uczniów pochodzenia romskiego w latach 2008-2009.

Uzupełniony harmonogram został zatwierdzony przez członków Zespołu.

Ad 3.

Pan Bartosz Ziółkowski poinformował zebranych, że w związku z głosami krytyki wobec prac Komisji Oceny Projektów (KOP) dla Poddziałania 1.3.1 PO KL, Władza Wdrażająca Programy Europejskie, jako Instytucja Ogłaszająca Konkurs (IOK), uznała, że właściwym byłoby zaproszenie do grona osób wchodzących w skład KOP przedstawiciela społeczności romskiej, który swoją osobą zaświadczałby, że podczas prac komisji nie występują nieprawidłowości. Możliwość wprowadzenia takiej osoby, w funkcji obserwatora, umożliwiającą znowelizowane *Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, zatwierdzone przez Ministra Rozwoju Regionalnego w dniu 24 sierpnia 2009 r. Zgodnie z ww. dokumentem, w skład KOP - z prawem dokonywania oceny wniosków - wchodzi pracownicy IOK oraz eksperci (obligatoryjnie). Ponadto, w posiedzeniu KOP, w charakterze obserwatorów, mogą uczestniczyć m.in. przedstawiciele innych instytucji (z inicjatywy IOK na podstawie uzasadnionego wniosku). WWPE uznała, że Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, oraz działający w jej ramach Zespół do Spraw Romskich, jest tego rodzaju instytucją. Po konsultacjach z Departamentem Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, uznano, że Zespół mógłby wytypować ze swego grona kandydata na obserwatora. Pan Bartosz Ziółkowski podkreślił, że zgodnie ze wspomnianymi *Zasadami dokonywania wyboru projektów* wszystkie osoby uczestniczące w organizacji konkursu oraz osoby biorące udział w posiedzeniu KOP (członkowie KOP oraz obserwatorzy biorący udział w posiedzeniu KOP) są zobowiązane do zachowania poufności danych i informacji zawartych w dokumentach związanych z oceną. Oznacza to, że obserwator nie może ujawniać osobom trzecim treści omawianych i prezentowanych na posiedzeniach KOP. Obserwator jest zobligowany do podpisania deklaracji poufności.

Pan Robert Bładycz zapytał o warunki, jakie musi spełniać potencjalny kandydat na obserwatora.

Pan Bartosz Ziółkowski poinformował, że *Zasady dokonywania wyboru projektów* nie wskazują żadnych szczególnych warunków, jakie musi spełniać obserwator. Dodał, że posiedzenia KOP odbywają się przeciętnie raz w miesiącu i trwają około 4 godzin. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że obserwatorowi będzie przysługiwał zwrot kosztów przejazdu oraz

zakwaterowania, poniesionych w związku z udziałem w posiedzeniu KOP. Na pytanie Pana Bogdana Wildangiera, czy koszt udziału w posiedzeniu KOP będzie obejmował również diety, Pan Bartosz Ziółkowski odpowiedział, że WWPE zbada, czy taka możliwość istnieje.

Pani Ewa Krzyżanowska zapytała, czy obserwator może mieć wgląd do wniosków składanych do Poddziałania 1.3.1.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski wyjaśnił, że rolą obserwatora nie jest czytanie i ocena merytoryczna wniosków. Zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów*, oceny mogą dokonywać wyłącznie pracownicy IOK oraz eksperci. Na każdym posiedzeniu KOP eksperci oceniający wnioski dzielą się swoimi opiniami z pozostałymi członkami komisji, a wnioski są omawiane i dyskutowane. Obecnie jako obserwator zasiada w KOP pracownik Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, którego komentarze brane są pod uwagę w trakcie oceny wniosków. Zauważył, że osoba oceniająca wniosek może zmienić swoją ocenę do momentu zamknięcia posiedzenia KOP.

Pan Bartosz Ziółkowski dodał, że oceny dokonują wyłącznie 2 osoby oceniające wnioski. W swej ocenie są one niezależne. Nie ma jednak przeciwwskazań, aby osoba pełniąca funkcję obserwatora zadawała pytania odnośnie wniosku i polemizowała z daną oceną.

Pan Bogdan Wildangier uznał, że propozycja wprowadzenia do KOP obserwatora ze społeczności romskiej jest niezadowolająca z uwagi na nikły wpływ, jaki będzie miała taka osoba na ocenę wniosków. W jego opinii Romowie powinni pełnić funkcję asesorów (ekspertów) w KOP.

Pan Bartosz Ziółkowski wyjaśnił, że zasady powoływania oraz wykonywania obowiązków przez ekspertów regulują *Zasady dokonywania wyboru projektów* oraz przytoczył stosowne przepisy. Bazę ekspertów prowadzi Instytucja Zarządzająca PO KL, czyli Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Dodał, że Ministerstwo Rozwoju Regionalnego lub Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej mogą – w zależności od potrzeb – ogłosić dodatkowy nabór ekspertów. Zachęcił zebranych, aby w przypadku zaistnienia takiej okoliczności, zaproponowali – zgodnie z obowiązującą procedurą – kandydatów spełniających określone w ogłoszeniu warunki do pełnienia funkcji eksperta.

W opinii Pana Stanisława Stankiewicza wymagania, jakie są stawiane odnośnie poufności prac KOP, stoją w sprzeczności z zasadą lojalności rodzinnej i grupowej, silnie akcentowanej wśród Romów. Osoba pełniąca funkcję obserwatora, wyłoniona z grona Romów, narażona byłaby na konflikt ze społecznością romską, w przypadku, gdyby zapytana o prace KOP, nie udzieliła stosownych informacji. Zauważył również, że dobrym rozwiązaniem byłoby organizowanie spotkań, podczas których osoby oceniające wnioski spotykałyby się z przedstawicielami społeczności

romskiej z regionu, na którym mają być prowadzone działania w ramach danego projektu. Umożliwiłoby to wsłuchanie się w potrzeby danej społeczności.

Wspomniane wyżej wnioski poparł Pan Janusz Kamiński, zwracając jednocześnie uwagę, że wyłonienie jednego kandydata na obserwatora ze społeczności romskiej byłoby trudne z uwagi na występujące w tej mniejszości wewnętrzne podziały grupowe. Dodał, że, w jego opinii, wgląd obserwatora w ocenę ekspertów będzie bardzo ograniczony, a zatem i siła oddziaływania takiej osoby na oceniających będzie stosunkowo niewielka.

Również Pan Robert Bładycz zaznaczył, że obserwator, zobligowany do nie przekazywania społeczności romskiej danych z posiedzeń KOP, zostanie postawiony w bardzo trudnej sytuacji.

Pan Karol Kwiatkowski stwierdził, że wśród społeczności romskiej trudno byłoby znaleźć osobę spełniającą dość wysokie wymagania pod względem wykształcenia i kwalifikacji, która mogłaby zostać wpisana na wspomnianą listę ekspertów.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski zauważył, że osoba pełniąca funkcję obserwatora powinna uzyskać od Zespołu do Spraw Romskich szerokie poparcie, zaufanie i szacunek, aby swoim autorytetem świadczyć, że prace Komisji Oceniającej Projekty przebiegają prawidłowo i uczciwie. Niemniej jednak w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości w pracach komisji, obserwator może i powinien reagować. W jego opinii, kandydatem na obserwatora powinna być osoba niezależna, nie uczestnicząca w projektach składanych do „komponentu romskiego” PO KL oraz nie zasiadająca w zarządach stowarzyszeń ubiegających się o dofinansowanie z tego źródła. Dodał, że obserwator ma wpływ na decyzje, które zapadają na posiedzeniach komisji.

Pan Karol Gierliński zapytał o narzędzia, jakimi dysponowałby obserwator w sytuacji, kiedy zidentyfikuje wspomniane przez przedmówcę nieprawidłowości.

Pan Bartosz Ziółkowski przekazał, że każdy członek KOP, w tym obserwator, ma prawo i obowiązek poinformować przewodniczącego KOP (dyrektora WWPE) w przypadku dostrzeżenia jakichkolwiek nieprawidłowości podczas prac komisji. Gdyby zaistniała wątpliwość, co do obiektywności przewodniczącego, obserwator może również poinformować właściwego pracownika instytucji nadrzędnej dla „komponentu romskiego”, czyli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Przypomniał, że w posiedzeniach KOP, w funkcji obserwatora zasiada osoba oddelegowana przez MPiPS. Wspomniał również o przeprowadzonych przez MPiPS w roku bieżącym kontrolach wdrażania Poddziałania 1.3.1 PO KL.

Na pytanie Pani Sylwii Maroń, czy raporty z ww. kontroli są ogólnie dostępne, Pan Bartosz Ziółkowski odpowiedział, że – jego zdaniem – są to dokumenty wewnętrzne. Zadeklarował, że uzyska informację w tym zakresie od kompetentnych osób.

Pan Karol Kwiatkowski zaproponował, aby wyłonić ze środowiska romskiego grupę osób, które będą opiniowały wnioski składane do PO KL. Ich praca nie polegałaby na ocenie wniosków, a jedynie na ich opiniowaniu. Podjęcie decyzji co do zasadności wniosków i ich ostatecznego dofinansowania leżałoby nadal w kompetencjach ekspertów i WWPE.

Pan Bartosz Ziółkowski poinformował, że takie rozwiązanie byłoby niezgodne z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*.

Pani Ewa Krzyżanowska zaproponowała, aby członkowie Zespołu mogli się spotkać z ekspertami i omówić problemy społeczności romskiej w danego regionu.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski podkreślił, że w skali Polski identyfikuje się kilkaset miejsc, w których mieszkają Romowie. Każde z tych środowisk miałoby potencjalny powód i ambicję, aby spotkać się z ekspertami i omówić trawiące daną społeczność problemy. Spotkania są potrzebne, niemniej jednak ich organizacja byłaby trudna pod względem logistycznym. Zwrócił uwagę, że formularz wniosku składanego do PO KL zawiera rubrykę, w której należy opisać sytuację i szczególne uwarunkowania występujące w danej społeczności. Czytając projekty eksperci często w pozycjach dotyczących diagnozy sytuacji na danym terenie wykazują słabości wniosku.

Pan Bartosz Ziółkowski poinformował, że WWPE rozważy możliwość zorganizowania, w ramach Zespołu do Spraw Romskich, spotkania ze wszystkimi osobami oceniającymi wnioski w ramach „komponentu romskiego”. Dodał, że w trakcie takiego spotkania możliwa byłaby jedynie dyskusja nt. problemów społeczności romskiej, a nie konkretnych wniosków. Zgodnie z obowiązującymi dokumentami regulującymi realizację PO KL, instytucje wdrażające mogą udzielać informacji nt. poszczególnych projektów dopiero po podpisaniu umowy z Wnioskodawcami. Podkreślił, że w harmonogramie prac Zespołu na rok 2010 przewidziano prezentację poszczególnych projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach „komponentu romskiego”.

Pan Karol Kwiatkowski zwrócił uwagę, że kontrowersje często budzi fakt odrzucenia wniosku przez KOP. Zaproponował, aby prezentując projekty składane do „komponentu romskiego” uwzględniać również te, które nie uzyskały wystarczającej liczby punktów, aby otrzymać dofinansowanie.

Pan Bartosz Ziółkowski poinformował, że projekty, które nie zostały wybrane, stanowią własność prywatną Wnioskodawcy. WWPE nie ma upoważnienia do ich prezentowania. Zaproponował jednak przygotowanie przez Władzę Wdrażającą zestawienia błędów najczęściej popełnianych przez Wnioskodawców oraz uwag osób oceniających projekty.

Pan Dobiesław Rzemieniewski wytłumaczył, że procedura oceny wniosków jest wspólna dla całego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dodał, że MSWiA i WWPE, wychodząc z założenia

(wielokrotnie prezentowanego przy realizacji *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*), że Romowie powinni uczestniczyć na wszystkich możliwych etapach przygotowania, oceny i realizacji zadań na rzecz ich społeczności – starają się proponować różne metody, które to uczestnictwo zagwarantują. W mechanizmie oceny wniosków składanych do PO KL nie ma takich możliwości partycypowania przedstawicieli romskich, jak w rządowym *Programie*. Stąd propozycja, aby członkowie Zespołu zastanowili się, czy ze swego lub szerszego grona mogą wyłonić cieszącego się zaufaniem kandydata, który mógłby pełnić rolę obserwatora. Decyzję w tej sprawie podjąć może wyłącznie środowisko romskie. Pan Dobiesław Rzemieniewski poparł również propozycję Pana Bartosza Ziółkowskiego, aby na jedno ze spotkań zespołu zaprosić wszystkich członków KOP. Zaproponował również, aby WWPE przygotowała na najbliższe posiedzenie prezentację nt. mechanizmu wyboru wniosków w ramach „komponentu romskiego”, aby naświetlić wszystkim zainteresowanym procedurę oceny.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski dodał, że warto również na spotkania zapraszać przedstawicieli podmiotów realizujących projekty w ramach „komponentu romskiego”, aby opowiedzieli o prowadzonych w ramach projektu działaniach i ich efektach. Zauważył też, że Zespół nie reprezentuje wszystkich potencjalnych środowisk romskich zainteresowanych spotkaniem z członkami KOP.

Pani Małgorzata Różycka podkreśliła wpływ, jaki Zespół ma na osoby oceniające wnioski składane do PO KL. Zwróciła uwagę, że w każdym posiedzeniu Zespołu bierze udział kilku członków KOP, co oznacza, że członkowie Zespołu spotykają się z osobami oceniającymi projekty co najmniej 4 razy w roku. Mało które Poddziałanie realizowane w ramach PO KL może korzystać z tego przywileju. Dzięki tego typu spotkaniom osoby oceniające wnioski zyskują wiedzę, którą potem wykorzystują przy dokonywaniu oceny wniosku.

Pan Józef Różański podsumowując dyskusję podkreślił, że przedstawiciele strony rządowej w Zespole poddali pod rozważenie dwie konkretne propozycje dla strony mniejszościowej – zaproponowano wyłonienie przez Zespół kandydata na stanowisko obserwatora oraz spotkanie z członkami Komisji Oceny Projektów w ramach Poddziałania 1.3.1. Zaproponował ich przyjęcie.

Pani Sylwia Maroń zaapelowała, aby strona romska raz jeszcze przeanalizowała propozycję wprowadzenia do komisji obserwatora. Zauważyła, że nawet jeśli funkcja ta nie daje możliwości bezpośredniego wpływania na decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu wniosku, to głos obserwatora może być brany pod uwagę przez osoby oceniające. Jest to szczególnie istotne w przypadku, gdy ekspert, niepewny swoich wniosków, może skonsultować wątpliwości z osobą narodowości romskiej, a tym samym przekonać się co do zasadności swoich rozstrzygnięć.

Pan Karol Gierliński stwierdził, że, w jego opinii, wyłonienie kandydata na obserwatora napotka na problemy natury technicznej. Kandydat taki powinien charakteryzować się szeroką wiedzą nt. problemów społeczności romskiej w całym kraju oraz mieć stały kontakt z romskimi organizacjami pozarządowymi. Taką osobę będzie trudno wyłonić ze społeczności romskiej, a ponadto należy wziąć pod uwagę wysokie koszty pełnienia takiej funkcji (telefony, podróże).

Pan Janusz Kamiński negatywnie zaopiniował projekt wprowadzenia obserwatora romskiego do KOP z uwagi na restrykcyjne przepisy regulujące prawa i obowiązki osób pełniących tę funkcję.

Pan Bogdan Wildangier stwierdził, że w ramach „komponentu romskiego” przechodzą projekty, które nie uwzględniają udziału Romów, natomiast odrzucane są projekty, które taki udział gwarantują. Jako przykład podał zadanie (dofinansowane na poziomie 5 mln. zł.) realizowane przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, gdzie w ciągu 3 lat udział wziął wyłącznie jeden Rom.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski poprosił o nie przekazywanie informacji, które mają charakter dezinformujący. Podkreślił, że zgodnie z jego wiedzą, każdy projekt, który otrzymał dofinansowanie w ramach PO KL przewiduje udział Romów. Dodał, że ani w *Programie na rzecz społeczności romskiej w Polsce*, ani w „komponencie romskim PO KL” nigdy nie był i nie jest finansowy projekt na poziomie 5 mln. zł. Studium romologiczne, prowadzone przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, skierowane do osób pracujących w środowisku romskim, finansowane jest z budżetu państwa w ramach *Programu* na poziomie 30 – 40 tys. rocznie.

Pan Janusz Kamiński zapytał, czy, z uwagi na wielość tematów spornych odnośnie oceny wniosków w ramach „komponentu romskiego” PO KL, istniałaby możliwość, aby wnioski składane do Poddziałania 1.3.1 przez romskie organizacje pozarządowe, od razu kierowane były do negocjacji.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski odpowiedział, że jest pewien poziom słabości wniosku, który wyklucza negocjacje. Niekiedy ilość braków bywa tak duża, że wniosek kwalifikuje się do poprawy lub odrzucenia. Pan Bartek Ziółkowski dodał, że proceduralnie nie ma takiej możliwości.

Ad 4.

Pan Dobiesław Rzemieniewski poinformował, że w dniu 13 maja 2009 r. Stowarzyszenie Romów w Polsce skierowało do MSWiA wnioski o odwołanie Pana Romana Chojnackiego ze składu Komisji Wspólnej. Zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141 z późn. zm.) do wystąpienia przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (jako właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych) do Prezesa Rady Ministrów z wnioskiem o odwołanie

członka Komisji Wspólnej konieczne jest „wystąpienie przez mniejszość, której przedstawicielem jest członek, (...) z uzasadnionym wnioskiem o odwołanie członka ze składu Komisji Wspólnej”. Mając powyższe na uwadze Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych przeprowadził w tej sprawie konsultacje ze środowiskami romskimi. Pismem z dnia 9 czerwca br. Departament wystąpił do 55 organizacji romskich z prośbą o zajęcie do dnia 15 lipca br. stanowiska w omawianej sprawie. W załączeniu przekazano wyżej wymienione pismo Stowarzyszenia Romów w Polsce, zawierające uzasadnienie postawionego przez nie wniosku. W toku konsultacji wynikła kwestia organizacji romskich, które nie były wcześniej znane Departamentowi, a które również chciały zająć stanowisko w omawianej sprawie. W związku z tym, że celem konsultacji było uzyskanie jak najbardziej reprezentatywnej opinii środowiska romskiego, Departament wyraził na to zgodę, prosząc jednocześnie, aby takie organizacje przesyłały potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie aktualnych odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego.

Do wniosku o odwołanie Pana Romana Chojnackiego ustosunkowało się w terminie łącznie 40 organizacji romskich. Ponadto, otrzymano głosy 6 organizacji, które nie spełniły wymogów formalnych. Departament otrzymał 21 ważnych głosów popierających wniosek oraz 19 nie popierających go.

Pan Roman Chojnacki poprosił o listę organizacji wraz z informacją nt. sposobu głosowania. Pracownicy MSWiA zobowiązali się do przedstawienia takiej listy.

Obecni na posiedzeniu członkowie Zespołu wyrazili poparcie dla Pana Romana Chojnackiego oraz skrytykowali wniosek Stowarzyszenia Romów w Polsce o jego odwołanie ze składu Komisji Wspólnej.

Pan Janusz Kopacz zauważył, że kwestia wyboru przedstawiciela do Komisji Wspólnej jest sprawą wewnętrzną społeczności romskiej.

Pan Janusz Kamiński zauważył, że z działań prowadzonych przez Prezesa Stowarzyszenia Romów w Polsce wynika, że chce on zająć miejsce jednego z przedstawicieli mniejszości romskiej w Komisji Wspólnej. Wspomnił o poruszanej w roku ubiegłym kwestii uczestnictwa prezesa SRwP w posiedzeniu Zespołu. Zauważył, że propozycja członków Zespołu, aby SRwP przedstawiło swoje postulaty na piśmie została pozostawiona bez odpowiedzi. Podkreślił, że obecność Prezesa SRwP na spotkaniach Zespołu nie jest pożądana. Zaznaczył, że w sytuacji pojawienia się jego osoby na spotkaniu Zespołu, byłby zmuszony do opuszczenia sali.

Pan Marek Łakatus nawiązał do konsultacji przeprowadzonych w roku ubiegłym odnośnie wyboru na reprezentanta mniejszości romskiej w Komisji Wspólnej Pana Roberta Bładycza lub Pani Beaty Szynalskiej-Skarżyńskiej. Poinformował, że w trakcie wspomnianych konsultacji, Prezes SRwP w rozmowie telefonicznej poprosił go – jako Prezesa Mazowieckiego Stowarzyszenia

Romów – o podpisanie pisma popierającego kandydata zaproponowanego przez SRwP. Pan Marek Łakatus zaznaczył, że w tamtym okresie nie miał żadnych informacji odnośnie funkcjonowania i działań Komisji Wspólnej, a pismo, przesłane drogą elektroniczną przez Prezesa SRwP, podpisał nieświadomie. Dodał, że jego zdaniem, działania podejmowane przez Pana Romana Kwiatkowskiego nie są prowadzone na rzecz społeczności romskiej lecz na rzecz jego prywatnego interesu.

Pani Sylwia Maroń poprosiła, aby - z uwagi na niemal równe rozłożenie głosów za i przeciw odwołaniu Pana Romana Chojnackiego - rozważyć możliwość wystąpienia do organizacji romskich, które nie brały udziału w konsultacjach, z prośbą o wypowiedzenie się odnośnie wniosku SRwP. Poinformowała również zebranych, że z jej wiedzy wynika, iż, Prezes SRwP dopuszczał się manipulacji w przypadku stowarzyszeń romskich o mniejszym potencjale. Bezpośrednio kontaktował się z organizacjami, które nie znają szczegółów sprawy oraz – poprzez propozycję świadczenia pomocy – próbował wpłynąć na wyniki głosowania.

Pani Ewa Krzyżanowska negatywnie wyraziła się na temat dotychczasowych działań Prezesa SRwP, Pana Romana Kwiatkowskiego.

Pan Roman Chojnacki poinformował zebranych, że szanuje demokratyczne wybory i ich wyniki. Podał jednak w wątpliwość czy konsultacje wniosku SRwP miały charakter demokratyczny. Zaznaczył, że jeśli będzie taka wola większości, poda się do dymisji.

Pan Tomasz Siemoniak podkreślił, że ceni sobie dotychczasową współpracę z Panem Romanem Chojnackim. Zaznaczył, że z inicjatywą o odwołanie przedstawiciela mniejszości romskiej w Komisji Wspólnej wystąpiła jedna z romskich organizacji pozarządowych. Intencją MSWiA nie jest jakikolwiek wpływ na wybór osób, które zasiadają jako przedstawiciele poszczególnych mniejszości w Komisji Wspólnej. Dodał, że w związku z kontrowersjami, jakie budzi sposób dokonania konsultacji, należałoby rozważyć możliwość zmiany procedury. Zaproponował, aby środowiska romskie same przyjęły odpowiadającą im formułę wyboru swoich przedstawicieli oraz porozumiały się odnośnie reprezentantów. Poprosił Pana Romana Chojnackiego, aby rozważył, jakie działania powinny zostać podjęte w obecnej sytuacji. W zależności od podjętej decyzji, Ministerstwo poczyni stosowne kroki. Zadeklarował, że resort jest otwarty na propozycje. Zaznaczył, że - z punktu widzenia MSWiA - istotne jest budowanie porozumień, a nie zwiększanie napięć.

Pan Roman Chojnacki zaproponował, aby zorganizować spotkanie wszystkich organizacji zrzeszających Romów, zarówno z grupy Polska Roma, jak i Romów Karpackich, Kelderasy, Lowarów oraz Sinti. Na spotkaniu rozstrzygnięto by kwestię zmian personalnych w Komisji Wspólnej.

Pan Józef Różański zadeklarował pomoc MSWiA w organizacji takiego spotkania poprzez zapewnienie zaplecza technicznego. Członkowie Zespołu przyjęli tę propozycję.

Pani Wiesława Kostrzewa-Zorbas zauważyła, że sprawa odwołania Pana Romana Chojnackiego z członkostwa w Komisji Wspólnej z pewnością będzie miała ciąg dalszy. Poinformowała, że Prezes Stowarzyszenia Romów w Polsce zainteresował tym tematem Komisję Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP, pismo w tej sprawie wpłynęło również do Biura Pełnomocnika ds. Równego Traktowania w KPRM. Stwierdziła, że każdy obywatel polski dysponuje instrumentami prawnymi umożliwiającymi mu dochodzenie swoich interesów przed organami administracji. Prezes SRwP wielokrotnie korzystał z praw mu przysługujących, również w kwestii zmian w składzie Komisji Wspólnej. Podkreśliła, że wniosek SRwP o odwołanie Pana Romana Chojnackiego został złożony zgodnie z ustawą o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a także regulaminem prac Komisji Wspólnej. Mając powyższe na uwadze, w jej opinii, nie należy ignorować wyniku arytmetycznego konsultacji przeprowadzonych za pośrednictwem MSWiA, stanowiłoby to bowiem działanie sprzeczne z obowiązującymi aktami prawnymi.

Pan Karol Gierliński podkreślił, że dyskutując na temat członkostwa w Komisji Wspólnej oraz Zespole do Spraw Romskich, należy mieć na uwadze cel działania Zespołu, czyli doradztwo i pomoc słabszym. Zaapelował o wzajemne poszanowanie wśród przedstawicieli poszczególnych szczepów romskich oraz ich odmiennych niekiedy tradycji.

Następnie członkowie Zespołu przeszli do omówienia kolejnych spraw bieżących.

Pan Dobiesław Rzemieniewski poinformował, że w roku bieżącym Stowarzyszenie Romów w Polsce - oddział w Dęblinie, w ramach *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce* otrzymało środki na budowę pomnika upamiętniającego egzekucję dokonaną w latach 1941-1943 przez Niemców na Romach na terenie lotniska wojskowego w Nowodworach (gmina Ułęż, powiat rycki, województwo lubelskie). Uroczystość odsłonięcia pomnika planowana jest na drugą połowę października. W celu upamiętnienia wspomnianego wydarzenia, DWRoMNiE proponuje rozważenie możliwości zorganizowania konferencji, która towarzyszyłaby uroczystościom w Ułężu. W konferencji planowany jest udział Pana Ministra Tomasza Siemoniaka, prof. Władysława Bartoszewskiego, przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rady Pamięci Walk i Męczeństwa i in. Pan Dobiesław Rzemieniewski zaproponował, aby członkowie Zespołu rozważyli możliwość partycypowania w takim spotkaniu.

W trakcie dyskusji ustalono, że w Warszawie w godzinach popołudniowych zostanie zorganizowane posiedzenie Zespołu, połączone z konferencją, natomiast odsłonięcie pomnika w Nowodworze będzie miało miejsce dzień później. MSWiA zapewni transport gości z Warszawy

do Nowodworza i z powrotem. Koszty podróży do i z Warszawy oraz koszty noclegu zostaną zwrócone uczestnikom posiedzenia.

Pan Stanisław Stankiewicz podziękował Ministerstwu za inicjatywę oraz podkreślił konieczność szerokiego propagowania tematu zagłady Romów podczas II wojny światowej.

Pan Janusz Kamiński zaapelował o powstrzymanie się od poruszania aktualnych problemów Romów podczas uroczystości i konferencji.

Członkowie Zespołu pozytywnie zaopiniowali propozycję organizacji nadzwyczajnego posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich w związku z organizacją obchodów w Ułężu.

Pan Janusz Kopacz poruszył kwestię związaną ze zwrotem kosztów podróży i zakwaterowania dla wszystkich członków Zespołu. Zauważył, że części osób, które mieszkają w niedalekiej odległości od Warszawy, odmawia się zwrotu kosztów zakwaterowania.

Pan Andrzej Grzymała-Kazłowski zauważył, że w związku z oszczędnościami w resorcie, zwraca się uwagę DWRoMNiE, aby gospodarnie wydatkowano środki, również związane z działalnością Komisji Wspólnej. Mając na uwadze, że niektóre osoby dojeżdżają na posiedzenia Zespołu z miejscowości, z których możliwy jest przyjazd do Warszawy w godzinach przedpołudniowych oraz powrót w godzinach wieczornych, w niektórych przypadkach odmawia się sfinansowania kosztów noclegu, jako niezasadnych.

Pan Bogdan Wildangier poprosił o informację, czy wydatki ponoszone za przejazd płatną autostradą mogą być zwracane członkom Zespołu jako część kosztów podróży. Pan Janusz Kamiński zapytał o pokrycie kosztów związanych z dietami.

Pan Dobiesław Rzemieniecki zobowiązał się do skonsultowania kwestii pokrywania wspomnianych kosztów z Dyrektorem Generalnym MSWiA.

Ustalono, że kolejne posiedzenie Zespołu odbędzie się na przełomie stycznia i lutego 2010 r. Tematem spotkania będą kwestie związane z pozyskiwaniem i wydatkowaniem zwiększonej części oświatowej subwencji ogólnej dla szkół z tytułu podejmowania dodatkowych zadań dla uczniów pochodzenia romskiego oraz edukacja wczesnoszkolna.

Posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich zamknął Pan Roman Chojnacki

Roman Chojnacki
Członek Komisji

Tomasz Siemoniak
Współprzewodniczący Komisji